

ПРОГРАМА

ЗА КОНКУРСЕН ИЗПИТ ПО ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРИЯ (ТЕСТ)

Съдържанието на теста по история на България съответства на учебната програма за задължителна подготовка по История и цивилизация за 11. клас на Средното общообразователно училище. Тестовата проверка позволява да се установи равнището на знанията на кандидат-студентите за българската история и да се оцени степента, в която са постигнати регламентирани от Държавните образователни изисквания за учебно съдържание очаквани резултати по история и цивилизация на изхода на средното училище.

Конкурсният изпит обхваща въпроси, които се отнасят до различни периоди от българската история. Те осигуряват възможност за контрол и оценка на знанията за факти, понятия и идеи и свързаните с тях специфични исторически умения за хронологическа ориентация, работа с различни източници на информация и съставяне на писмен текст. В хронологичен план е обхванато времето от създаването на българската държава до наши дни.

Тестът включва 20 задачи със структуриран отговор, с четири възможни отговора, от които само един е верен, и 5 задачи със свободен отговор с различен брой елементи. Последната задача проверява уменията на младите хора за критично мислене и създаване на кратък аргументативен текст по определен исторически въпрос. Отговорът изисква добра ориентация в хронологията на фактите, точна аргументация и логическа връзка между разсъжденията. Той демонстрира способността на кандидат-студентите да използват вече овладени знания и умения в качеството на самостоятелен работещ ориентир и да прилагат аргументативни стратегии при конструиране на самостоятелен исторически текст.

Максималният брой точки на теста, който гарантира отлична оценка (6.00), е 60, а минимумът за успешно положен изпит (среден 3.00), е 18 точки. Задачите от 1 до 20 се оценяват с по една точка, а при тези със свободен отговор с една точка се оценява всеки отделен елемент. Пропуснат или грешен отговор се оценява с 0 (нула) точки. Пълният отговор на последния въпрос се оценява с 15 точки.

Времетраенето на изпита е 2 часа.

По време на изпита не се допуска използването на помагала.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

Андреев, Й., Е. Стателова, Кр. Мутафова, П. Ст. Петков, Т. Мишев. Учебник по история и цивилизация за 11 клас. Задължителна и профилирана подготовка. Кръгзор, С., 2012-2015.

Гюзелев, В., Р. Гаврилова, Ив. Стоянов, М. Лалков, Л. Огнянов, М. Радева. Учебник по история и цивилизации за XI клас. Просвета, С., 2012-2015.

Делев, П., Г. Бакалов, П. Ангелов, Цв. Георгиева, Пл. Митев, Ив. Илчев, Е. Калинова, И. Баева. Учебник по история и цивилизации за XI клас. Планета 3, С., 2012-2015.

Лазаров, Ив., Ив. Тютюнджиев, В. Стойчева, П. Петков, М. Палангурски. История на България. Тестове и конспекти за кандидат-студенти. Слово, В. Търново, 2003.

Лазаров, Ив., Пл. Павлов, Ив. Тютюнджиев, М. Палангурски. Кратка история на българския народ. Анубис, С., 2004.

Мутафова, Кр., А. Андреев. История на България. Помагало за кандидат-студенти и зрелостници. Второ преработено и допълнено издание, Славена, Варна, 2007. Електронно издание, 2011.

Мутафчиева, В., К. Косев, Ст. Грънчаров, Хр. Матанов, Ил. Илиев, А. Василев. Учебник по история и цивилизации за XI клас, Анубис, С., 2012-2015.

Стойчева, В., М. Платникова, К. Котларска. Дванадесет нови примерни теста за зрелостен изпит по история и цивилизация. Регалия-6, С., 2014.

ПРИМЕРЕН ВАРИАНТ:

ТЕСТ ПО ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРИЯ

1. В кой ред цивилизацияте, оставили следи по българските земи преди създаването на Дунавска България, са записани в хронологическа последователност?

- А) византийска, римска, тракийска, елинска;
- Б) тракийска, елинска, римска, византийска;
- В) римска, византийска, елинска, тракийска;
- Г) елинска, тракийска, византийска, римска.

2. Кой паметник на каменната летопис документира държавната традиция на българите от средата на II до средата на VIII в.?

- А) Чаталарски надпис;
- Б) Сюлейманкьойски надпис;
- В) Именник на българските ханове;
- Г) Маламирова летопис.

3. През управлението на кой български владетел е сключен договърът, от който е следния откъс?

„Договорът... очертавал границите...в Тракия; определял да се дадат... (на българите)...одежди и червени кожи на стойност 30 литри злато; освен това бегълците от едната и от другата страна да бъдат връщани взаимно, дори ако се случи да заговорничат срещу властите; търгуващите в двете страни да бъдат снабдявани с грамоти и печати, а на тези, които нямат печати, да им се отнема това, което имат, и да се внесе в държавното съкровище.

- А) кан Тервел;
- Б) кан Омуртаг;
- В) цар Петър;
- Г) цар Самуил.

4. Кое от посочените събития е станало през IX век?

- А) кан Кубрат създава Стара Велика България;
- Б) кан Крум превзема крепостта Сердика;
- В) българската армия нанася поражение на византийците при р. Ахелой;
- Г) българската църква е призната за патриаршия.

5. Кое от изброените понятия отразява превръщането на България в една от трите най-силни държави в Европа при управлението на цар Симеон Велики?

- А) монархия;
- Б) хегемония;
- В) експанзия;
- Г) колонизация.

6. Кога българските земи са завладени окончателно от Византия?

- А) 50 години след смъртта на цар Симеон;
- Б) 3 години след възкачването на Иван Владислав на българския престол;
- В) 30 години след бунта на Михаил срещу цар Петър;
- Г) 20 години след битката при с. Ключ.

7. Представеният стенопис от Боянската църква е един от най-добрите образци на монументалната живопис от XII–XIV в. На него е изобразена:

- А) Теодора, втората съпруга на цар Иван Александър;
- Б) Мария, съпруга на цар Константин Тих-Асен;
- В) Десислава, съпруга на севастократор Калоян;
- Г) Кера Тамара, сестра на цар Иван Шишман.

8. Кое от понятията отразява промените в селското стопанство на българите през Възраждането?

- А) еснаф;
- Б) чифлик;
- В) манифактура;
- Г) панаир.

9. Кое от изброените събития се е случило преди избухването на Първото търновско въстание през 1598 г.?

- А) Чипровското въстание;
- Б) въстанието на Константин и Фружин;
- В) въстанието на хайдушкия войвода Карпош;
- Г) Велчовата завера.

10. С коя от посочените личности е свързана Великденската акция през 1860 г.?

- А) Софроний Врачански;
- Б) Иларион Макариополски;
- В) Антим Видински;
- Г) Неофит Бозвели.

11. Въз основа на следния откъс от писмо на д-р Петър Берон посочете една от неговите заслуги, свързани с развитието на българската възрожденска просвета:

„Приел съм вашето писмо от 28 август и със радост видех вашето усердие, за да състоите една школа за младите момичета. Макар че вашият град не е толкова голем, за да ся похарчат толкова пари, но за да възблагодаря и да изпълня вашата ревност, вричам ви ся, чи от святаго Георгия 1847 ще примните и вий 20 желтици ката година за вашата школа, в която могат да ся учат и момчета, и момичета...”

- А) открива първото девическо училище в българските земи;
- Б) подпомага материално развитието на учебното дело в Котел;
- В) настоява за обучение на момичетата отделно от момчетата;
- Г) отпуска заем за построяване на девическо училище в Котел.

12. Годишите 1838, 1849 и 1870 са свързани със значими изяви на българите в:

- А) освободителните борби на съседните балкански народи;
- Б) руско-турските войни;
- В) просветното дело;
- Г) борбите за самостоятелна българска църква.

13. На паметта на кой български революционер Христо Ботев посвещава стиховете:

„Тоз, който падне в бой за свобода, той не умира...” “?

- А) Васил Левски;
- Б) Георги Раковски;
- В) Хаджи Димитър;
- Г) Георги Бенковски.

14. Кой термин съответства на действието, описано в Указа на княз Александър I от 9 август 1886 г.?

„Понеже българският народ и войската намират, че моето по-нататъшно стоене на българския престол е вредно за интересите на страната, то аз се отказвам от престола, като обещавам, че не ще имам за него и занаяпред никакви претенции. Бог да пази България!”

- А) интронизация;
- Б) абдикация;
- В) узурпация;
- Г) коронация.

15. Кой от посочените политически лидери НЕ е съвременник на управлението на Стефан Стамболов?

- А) Драган Цанков;
- Б) Панайот Волов;
- В) Александър Малинов;
- Г) Константин Стоилов.

16. Кои държави влизат в създадения през 1912 г. Балкански съюз?

- А) България, Сърбия, Гърция и Албания;

- Б) Сърбия, Гърция, Черна гора и Румъния;
- В) България, Сърбия, Гърция и Черна гора;
- Г) Сърбия, Гърция, Румъния и Турция.

17. Коя от посочените територии е отнегата от България с Ньойския мирен договор?

- А) Северна Добруджа;
- Б) Западна Тракия;
- В) Рило-Родопската област;
- Г) Пиринска Македония.

18. В периода 1936–1944 г. българският политически модел може да се определи като:

- А) демократична държава;
- Б) авторитарна държава;
- В) тоталитарна държава;
- Г) балкански тип фашизъм.

19. С кое от следните събития е свързана фотографията?

- А) посрещането на руските войски в България през 1878 г.;
- Б) посрещане на Червената армия след битката при Сталинград – 1943 г.;
- В) посрещането на съветските войски в България през 1944 г.;
- Г) военен парад в София на 9 септември 1971 г.

20. Текстът от декларацията на Народното събрание на Република България: „Кандидатурата на България за членство в, е дългосрочна стратегия, подкрепена с ясен национален консенсус, трайно да изгради правова държава и социална пазарна икономика, както и да се увеличава благосъстоянието на българските граждани.“ се отнася до влизането на страната ни в:

- А) Европейския съюз (ЕС);
- Б) Съвета за икономическа взаимопомощ (СИВ);
- В) Варшавския договор (ВД);
- Г) Организацията на обединените нации (ООН).

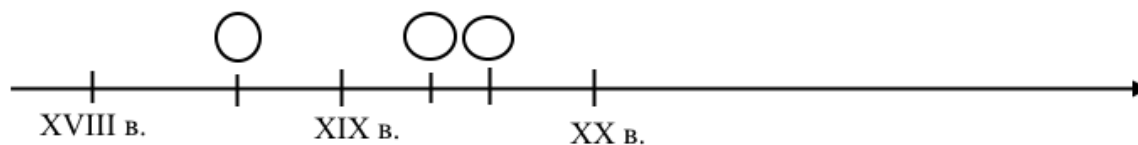
21. Подредете в хронологическа последователност, като номерирате с цифри от 1 до 5, следните събития.

Събитие	Хронология
А) Откриване на първото девическо училище в Плевен	
Б) Паисий Хилендарски завършва своята „История славянобългарска“	
В) Априлско въстание	
Г) въстание на Константин и Фружин	
Д) Съединение на Източна Румелия и Княжество България	

22. Нанесете върху линията на времето само онези събития от задача 21, които са се случили в периода на Българското Възраждане. За целта:

А) Отбележете съответното събитие в таблицата с тикче „v“;

Б) Подредете събитията в хронологическа последователност. В посочените полета на линията на времето запишете само буквата, под която събитието е дадено в таблицата.

23. Срещу дефинициите запишете съответните понятия.

Понятие	Дефиниция
	Основна форма на натурална поземлена рента през Средновековието до началото на XX в., събирана като една десета част от земеделския добив и дребния домашен добитък.
	Член на турска разбойническа дружина през XVIII – XIX в.
	Политико-идеологическа концепция във Византия и православните страни за върховенство на светската власт над духовната.
	Краен национализъм, придружен с омраза и презрение към другите народи.
	Легендарен разказ за живота, подвизите и чудесата на герой-образец (светец), който служи за пример на вярващите.

24. След като определите принципа, по който се обединяват понятията, запишете в колоната излишното понятие за всяка група.

А) войнуци, дервентджии, доганджии, мюфтии, власи	
Б) абдикация, преврат, комплот, комасация, заговор	
В) империя, царство, комитат, княжество, кралство	
Г) фашизъм, тоталитаризъм, нацизъм, болшеvizъм, прагматизъм	
Д) екзарх, уния, патриарх, архиепископ, митрополит	

25. Прочетете текста и изпълнете поставените задачи.

„...Власите (=българите) отначало се бавели и не се решавали да започнат въстанието, към което ги подстрекавали Петър и Асен, понеже се страхували от такава голяма работа. Двамата еднородни братя, за да освободят своите сънародници от този страх, построили храм на името на великомъченик Димитрий.[...] Понеже въстанието имало отначало успех за тях, то те още повече се убедили, че Бог благоприятства за свободата им [...]

Единият от братята, Петър, поставил на главата си златно венче и обул на краката си червени сандали.“

Из „История” на Никита Хониат, началото на XIII в.

№	Въпрос	Отговор
1.	За кое събитие разказва Никита Хониат? Датирайте го.	
2.	Чие име носи храмът, който братята построили?	
3.	Кои от посочените в текста факти дават основание на учените да твърдят, че въстанието има за цел политическо освобождение и възстановяване на българската държава?	

26. Обяснете защо Източна Румелия е наричана „втората“ България? (аргументиран отговор в рамките на 1 страница)

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Задача от 1 до 20

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки	Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1	Б	1	11	Б	1
2	В	1	12	Г	1
3	А	1	13	В	1
4	Б	1	14	Б	1
5	Б	1	15	Б	1
6	Б	1	16	В	1
7	В	1	17	Б	1
8	Б	1	18	Б	1
9	Б	1	19	В	1
10	Б	1	20	А	1

Задача 21 – 5 точки

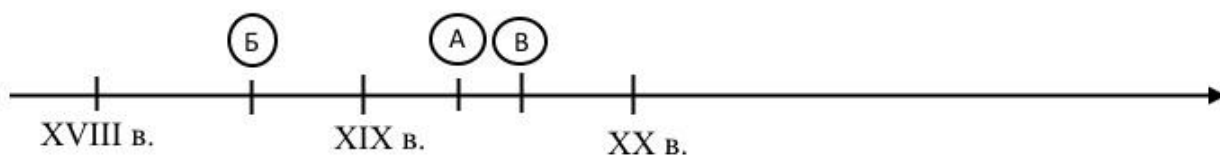
Събитие	Хронология
А) Откриване на първото девическо училище в Плевен	3
Б) П. Хилендарски завършва своята „История славянобългарска“	2
В) Априлско въстание	4
Г) въстание на Константин и Фружин	1
Д) Съединение на Източна Румелия и Княжество България	5

Задача 22 – общо 5 точки:

А) – 3 точки;

Б) – 2 точки.

Събитие	
✓	А) Откриване на първото девическо училище в Плевен
✓	Б) Паисий Хилендарски завършва своята „История славянобългарска“
✓	В) Априлско въстание
	Г) въстание на Константин и Фружин
	Д) Съединение на Източна Румелия и Княжество България

Задача 23 – 5 точки

Понятие	Дефиниция
<i>десятък</i>	Основна форма на натурална поземлена рента през Средновековието до началото на XX в., събирана като една десета част от земеделския добив и дребния домашен добитък.
<i>кърджалия</i>	Член на турска разбойническа дружина през XVIII – XIX в.
<i>цезаропатизъм</i>	Политико-идеологическа концепция във Византия и православните страни за върховенство на светската власт над духовната.
<i>шовинизъм</i>	Краен национализъм, придружен с омраза и презрение към другите народи.
<i>житие</i>	Легендарен разказ за живота, подвизите и чудесата на герой-образец (светец), който служи за пример на вярващите.

Задача 24 – 5 точки

А) войнуци, дервентджии, доганджии, мюфтии, власи	мюфтии
Б) абдикация, преврат, комплот, комасация, заговор	комасация
В) империя, царство, комитат, княжество, кралство	комитат
Г) фашизъм, тоталитаризъм, нацизъм, болшеvizъм, прагматизъм	прагматизъм
Д) екзарх, уния, патриарх, архиепископ, митрополит	уния

Задача 25 – общо 5 точки

№	Въпрос	Отговор
1.	За кое събитие разказва Никита Хониат? Датирайте го.	Въстанието на братята Асен и Петър срещу византийското владичество от есента на 1186 година. 2 точки

2.	Чие име носи храмът, който братята построили?	Храмът носи името на Св. Димитър 1 точка
3.	Кои от посочените в текста факти дават основание на учените да твърдят, че въстанието има за цел политическо освобождение и възстановяване на българската държава?	Единият от братята, Петър, поставил на главата си златно венче и обул на краката си червени сандали. 2 точки

Задача 26 – 15 точки

Аргументиран отговор в рамките на 1 страница, в който кандидатите демонстрират умение за самостоятелно конструиране на кратък исторически текст върху поставения въпрос.